

Ötletek a könyvtárak népszerűsítésére*

A divat nagyhatalom. Az alábbi javaslatok a könyvtárakat igyekeznek divatba hozni néhány újszerű propaganda ötlet felvetésével.

A könyvtár népszerűsítésének kézenfekvő és alig kihasznált módszere a Kazincbarcikán gyakorlatban is alkalmazott könyvtári reklámbélyegző. Ezzel a nagyobb könyvtárak saját postájukat is lepecsételhetik. A kisebb könyvtár könyvtárosa vagy könyvbarát-aktivistája pedig egyszer-kétszer rászánhatja magát, hogy a falu, vagy körzet újságelőfizetőinek példányaira ráüsse a könyvtárról szóló tudnivalókat, toborzási felhívást tartalmazó pecsétet, amelyhez alig néhány forintért lehet csináltatni gumibélyegzőt. Ha az emberek — valahol az újság sportrovata közelében — ott találják a pecsét elütt színű szövegét, felfigyelnek rá, megemlítik egymásnak. Páran — már csak kíváncsiságból is — még aznap megnézik maguknak „azt a könyvtárat”.

Az olvasók véleményéről sok könyvtár próbált már tájékozódni. Több elképzelés született, de mindegyik eléggé nagy szervezőmunkát kívánt. Az anket előkészítése hosszadalmas, nem is lehet túl gyakran programba iktatni, ezért inkább a nagyobb könyvtárak vállalkoznak rá. Az egyéni beszélgetések pedig többnyire azzal végződnek, hogy a könyvtáros vizsgál könyvismeretből, míg az olvasó mindent ráhagy, csakhogy megszabadulhasson tőle. Mindezt el lehetne kerülni a kölcsönzés technikai adottságainak kihasználásával, ugyanis minden könyvben van tasak a könyvkártya számára. (Közbevetőleg: erre is lehetne gumibélyegzővel valamilyen könyvvédelmi, vagy más szöveget nyomni.) A kölcsönzéskor üresen maradó tasakba csúsztathatjuk az előre megfejtelt, egyébként üres lapot, melyen az olvasót a könyvről alkotott véleményének elmondására kérjük. Érdekes volt-e beszereznie a könyvtárnak? Ajánlaná-e másnak? Nem sajnálta-e a rá áldozott időt? A szöveget úgy kell megfogalmazni, mintha egyedül az olvasótól függne a könyvtár további beszerzési szándéka. Ha a visszkapott olvasói vélemény ügyes, talpraesett, a könyvtáros le is írhatja magának. Esetleg megint visszateheti a könyv tasakjába. A máso-

dik üres lapra pedig odairja: „Mit szól hozzá?”, „Igaz volt?”, „Írjon véleményt a könyvről és kritikájáról is.”, „Szóljon hozzá.” stb.

Játékos gondolkodásra készítés, irodalompropaganda, néhány őszinte olvasói vélemény, a könyvtáros ember- és könyvismeretének fejlesztése: ennyiféle haszna van ennek a kísérletnek, amelynek egyik formáját a közeljövőben a Könyvtártudományi és Módszertani Központ is kipróbálja.

A könyvbarát-mozgalmi akcióbizottság közösen vállalkozhatna például a könyvtárnak és a felnőttoktatásnak összekapcsolására is. Az ilyen kapcsolat ma csak esetleges. Pedig közismert, hogy milyen sok felnőtt jár a dolgozó általános- és középiskolájába. Könyvszükségeitek kielégítése, egy dolgozat forrásanyagának összeállítása, egy téma érdekesebb feldolgozása céljából ők (a szakfőiskolásokkal ellentétben) csakis a kisebb-nagyobb közművelődési könyvtárakhoz fordulhatnak. Ezért a könyvtárnak — a könyvbarát-akcióbizottság egy-két tagjának segítségével — meg kellene szereznie a helységben, vagy a kerületben általános és középiskolát végző felnőttek névsorát. Kedves és indokolt figyelmesség, ha a könyvtár ezeket előnyben részesíti. Itt semmiféle új módszerre nincs szükség. Csak azt kell a könyvtárosnak különösen figyelmes magatartása által számukra nyilvánvalóvá tenni, hogy a könyvtár a maga (és természetesen a könyvtárközi kölcsönzés révén az összes többi könyvtár) lehetőségeivel mellettük áll, helyesli nagy vállalkozásukat, s amiben tud, segít nekik.

Mivel ezek a felnőttek hetenként háromszor az iskolapadokban együtt vannak, ezt a szándékot akár szóban, akár írásban könnyű tudtukra adni. Megfordítva: sokszor hallhatjuk, hogy ez, vagy az a háziasszony, idősebb bácsi, vagy gazdaember a „legjobb olvasóm”, pedig csak 3—4, 6, 8 általánosan végzett. A könyvtárosnak lelkiismereti kötelessége, hogy ezeket az embereket, akik valósággal „megérték” a továbbtanulásra, rábeszéléssel, felvilágosítással az iskolába irányítsa, még akkor is, ha a tanulás alatt elmaradoznának a könyvtárból.

* A könyvbarát-pályázaton díjazott munka részlete.